

## Den Danske Nationalkomité for Geografi 1994-95

Christian Wichmann Matthiessen

Nationalkomitéen har kommenteret arbejdet i Undervisningsministeriets udvalg vedrørende geografien. Man har diskuteret fagdefinitionen og fagets placering rundt i hele undervisningssystemet.

Det nye folkeskolefag, natur-teknik har fået en velkommen drejning i geografis retning. Komitéen er betænkelig ved, at en stor del af geografiundervisningen i folkeskolen meddeles af lærere uden fagmæssig baggrund, dvs uden geografisk specialisering fra seminarieuddannelserne. Fremtidige efteruddannelsesmuligheder for folkeskolelærere bliver i øvrigt vanskeliggjorte, fordi lærerhøjskolegeografien imødeser fremtiden med bekymring, derved at stabens høje alder ikke modsvares af fornyelsesplaner.

Gymnasieskolen præsenterer en udvikling i retning af yderligere rammestyrt og specificering af fagligt indhold. Nationalkomitéen er bekymret over, at den "grønne bølge" slår så hårdt igennem. Og man anser geografien i gymnasiet for at miskreditere sig selv, idet kulturgeografer ikke mestrer naturgeografien og omvendt.

Vedrørende universitetsniveauet konstaterer man en betydelig grad af dirvergens mellem Københavns Universitet og Roskilde Universitetscenter. Man har anbefalet en mere specificeret varedeklaration, men anerkender fleksibiliteten i uddannelserne som en kvalitet. Udvalget understreger, at fagets succes blandt andet er den faglige mobilitet og nævner den recente faglige succes med remote sensing og GIS. Man noterer en række problemer: forskellige adgangskrav til studierne; mangel på efteruddannelsesstilbud, og den lidt hensigtsmæssige koncentration af universitetsstudierne til Hovedstadsregionen. Nationalkomitéen støtter synspunktet om, at gymnasie-HF geografi (udover det elementære niveau) ikke stilles som adgangskrav til videregående uddannelser. Uddannelserne til faggeograf rummer et ægte dilemma. Opnåelse af kompetence inden for enten natur eller kulturgeografi kræver så stærkt engagement i andre fag, at den enkelte student derfor mister "den anden side af faget".

Nationalkomitéen har diskuteret Geografforlagets nye projekt: Danmarks Nationalatlas. Det er planen at producere og udgive to bind, som kombinerer den bogtrykte udgivelse med en opdaterbar udgave på CD-rom. Geograf-

forlaget vil udvikle, udgive og sælge et fagligt og pædagogisk stærkt og mediemæssigt tidssvarende atlas over danske temaer og eksempler. Målgruppen er ikke specielt det videnskabelige miljø, men den interesserede borger, måske især formidlere og undervisere samt myndigheder og organisationer, der kan have glæde af en moderne repræsentation af geografisk viden om Danmark. Det er målet at fremstille et geografisk kortværk af høj kvalitet med topografiske og tematiske kort, der belyser og problematiserer en række temaer, lokaliteter og eksempler. Indholdet kunne fx omfatte: befolkning, infrastruktur, kortet, uddannelse, fredning, kreative erhverv, underholdningssektoren, miljø og "perler". Ikke Grønland og Færøerne. Det er planen at etablere en redaktionel følgegruppe, hvor Nationalkomitéen, Geografisk Selskab og en række andre institutioner repræsenteres. Dertil kommer en redaktion med selvstændig beføjelse og en række medarbejdere til at udføre arbejdet. Geografforlaget er i en planlægningsfase og modtager gerne gode råd. Flere medlemmer af Nationalkomitéen hilser initiativet velkomment. Man konstaterer, at der næppe er noget konkurrenceforhold til andre gode aktiviteter (fx Atlas over Danmark). Det er en stor og ambitiøs opgave og komitéen anbefaler, at man gør meget ud af at formulere de bærende ideer og budskabet. Også kartografien bør stå stærkt.

Arbejdet med at planlægge den danske del af Den Internationale Geograf Union's 28. kongres i Haag 1996 er fortsat (se mere herom i Geografisk Tidsskrift, bd. 94). De tre danske ekskursioner umiddelbart efter kongressen, som afsluttes 10. august, er skitseret i den følgende note.

### Three Danish Excursions Following the IGU Congress in Haag, August 1996.

1) Excursion for 4 days on coastal geomorphology and human impact along the west coast of Jutland from the Danish/German border to the Scaw Spit (Skagen Odde). This area demonstrates a very young coastal zone with huge deposits of sand (dunes). Coastal development, human impact, sea level rise. The Danish west coast is characterized by two distinct types. The barrier coast in the southern part is tidal-dominated and the more simplified barrier coast in the northern part is almost tideless and is dominated by long shore drift ( $\frac{1}{2}$ -1 mio m<sup>3</sup> net pr year) with bay closures and eroded headlands in between. The coastal zone is also a major region for a growing tourism. The Wadden Sea: The western coast of Rømø demonstrates a regressive

coastline whereas the western coast of Skallingen demonstrates a transgressive coastline. Both these coasts are in an almost natural state. Holmslands Klit and Thorsminde are good examples of bay closures and on this part of the coast, beach nourishment (feeding) and other types of coastal protections are carried out. The coast from Thorsminde to Skagen is characterised by 100 years of traditional coastal protecting and the picture is complicated by large artificial inlets. The northernmost part of the coast is the Skaw Spit (magnitude 40 km). South of Skallingen a dredged channel is maintained for shipping, but rises problems for the nearby coasts.

Contact persons: Niels Nielsen & Morten Pejrup (Institute of Geography, University of Copenhagen).

2) A fieldtrip (10 days) is offered in cooperation with the international committee for mountain geo-ecology to low arctic/subarctic Greenland (base: Narsarsuaq). The region is a marginal area in respect to human survival. Vital resources in the landscape are highly variable, influenced by geographical conditions, eg, the severe climate and climatic changes. Hunting on land and sea, fishing and agriculture based on sheep breeding have been important activities both for the medieval Norse Greenlanders and for the Inuit Greenlanders. Also tourism plays a potential important but problematic part for the local economy. The fieldtrip will visit the strongly eroded and abandoned Norse settlement areas and show examples of modern sheep breeding industries trying to adopt a balanced land use practice. Furthermore, fishing and hunting activities and the intense transformation of the Greenland society today will be dealt with during visits in cities in the outer coast area.

Contact person: Bjarne Holm Jakobsen (Institute of Geography, University of Copenhagen).

3) Cross-Danish fieldtrip: presentation of Denmark, human-influenced landscapes, settlement system, urban geography, regional problems and prospects, large infrastructural projects and their regional impact. The fieldtrip starts in Esbjerg, a relatively new town (1870), established to function as an export harbour for agricultural products. Today regional centre, fishery, harbourfunctions, touristic node and centre for off-shore activities in the North Sea. Cross-Jutland, settlement types on both sides of the margins of the Wurm glaciation. The distinct system shift is illustrated. Fredericia, and the bridges between Jutland and Funen. On the island of Funen the general settlement system of Denmark will be demonstrated and the consequences of old bridges between this island and the peninsula of Jutland discussed. The large construction project across Storebelt (bridges and tunnels) will be near completion in 1996 and will connect the island of Zealand with the European continent. Old ferrytowns will face new problems and new regional potentials will be actual. Small islands, Langeland and Lolland. Peripheralization, subsidies, revitalization projects. Infrastructural projects, improved accessibility and regional response. Copenhagen (1,6 mio. inhb.), rich metropolitan unit outside the European centre. Capital city, gateway and post-industrial centre. Revitalization and renewal projects in the old harbour. Landscaping and land reclamation for recreational purposes. Metropolitan fringe tourism: beaches, marinas, summer-houses, old villages and castles. Planned bridge to Sweden across Øresund (18 km): potential growth and integration. New development in a crossborder region.

Contact persons: Christian Wichmann Matthiessen (Institute of Geography, University of Copenhagen), Jan Mag-nussen (University of Southern Jutland), Peter Skriver (Institute of Geography, University of Roskilde).